

YKSIN.

KIRJOITTANUT

JUHANI AHO.

PORVOOSSA,
WERNER SÖDERSTRÖM.

Hinta 2 m. 80 p.

YK SIN.

KIRJOITTANUT

JUHANI AHO.

*Soitto on suruista tehty,
Murehista muovaeltu.*

HELSINGISSÄ,
WERNER SÖDERSTRÖM.

Näköispainos ntamo 2012

ISBN 978-952-215-253-4

Valmistaja:

BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

www.ntamo.net

HELSINGISSÄ 1890,
HELSINGIN SENTRAALI-KIRJAPAINOSSA.

Y K S I N.

I.

Illallinen oli syöty, istuttiin salongissa ja kello kävi jo kahtatoista. Oli ollut koko illan kankeata ja puheet ilman sisältöä.

Keskustelu oli ujunut laihaaksi ja uhkasi kokonaan katketa. Kun kadulla ajavan ajurin ratat olivat lakanneet särkemästä hiljaisuutta, kuului vaan lampun sydämmen ynisevä laulu.

Näin, että Anna kätki salaa haukotuksen kouraansa. Veli, joka loikoi nojatuolissa jalat suorina, haukotteli peittelemättä — sillä me olimme vanhat ystävät. En enää voinut jäädä pitemmältä istumaan, vaikka olisin vielä hetkisen tahtonut katsella häntä täältä lampun varjon puolipimeästä tuohon, jossa hän istui likellä valoa, kumartuneena kudoksensa yli. Nyt hän pani sen pois pöydälle ja aikoi näh-

tävästi nousta. Minä ehätin ennen, otin lakini pianon päältä ja kumarsin äidille.

— Joko sinä nyt menet? kysyi hän, mutta ojensi kuitenkin kätensä.

— Johan on aika, sanoin minä, eikä ollut minulla kylläksi ylpeyttä estääkseni alakuloisuutta äänestäni, vaikka ymmärsin, että olisi pitänyt.

— No, hyvästi sitten, ja onnea matkalle! Hän toivotti lisäksi terveyttä ja hyvin vointia ja käski tuoda paljon uusia aatteita ulkomaalta.

— Kuinka paljon, kapsäkinkö täydeltä? Ja minä koetin vivahduttaa ääneni katkeran ylenkatseelliseksi.

— Terve sitten, voi hyvin, elä paksusti, ja niinkuin oli puhe, kirjoita nyt kaikenlaista, virkkoi veli, pudistaen pois vetelyytensä, joka oli minua koko illan kiusannut.

Anna oli istunut heidän välillään. Minä olin käynyt hänen ohitsensa äidistä veljeen. Tahdoin, että hänen käden puristuksensa olisi viimeinen lähtiessäni kotimaasta.

— Hyvästi . . .

— Hyvästi, onnea matkalle.

Kuinka kuivasti, virallisesti ja kylmästi hän sen sanoi. Kuinka veltto ja kaikkea tunnetta vailla oli hänen kädenantinsa.

Kun muut tulivat minua saattamaan etehiseen, jäi hän salonkiin sulkemaan pianoa, jonka ääressä hän oli istunut illan hämärässä haaveksien, kun minä tulin. Olin kuullut soiton käytävään ja kuunnellut sitä hetken aikaa oven takana, hengästyksissäni ja sydän kolkuttaen. Hän näkyi nyt ottavan lampun pöydältä, ja minä jo toivoin, että hän ehkä tulee, ehkä valaisee minua alas pimeistä rappusista. Mutta hän vaan vei nuotit hyllylle, kääntyi sitten pois, meni salin yli oman huoneensa ovelle ja sulki sen, armottomasti, niinkuin minusta tuntui. Viimmeinen, minkä hänestä näin, oli hänen hieno profiilinsa, puhdas poskensa ja kihara korvan juuressa.

Ei, ajattelin minä laskeutuessani alas rappuja, jos et sinä, niin en minäkään! Ja minä annoin ulko-oven vieterin valtoineen vaikuttaa. Rämähtäkään! Ja se rämähti niin että ikkunat soivat seinällä ja pitkä pimeä käytävä vihaisesti vastasi.

Jumalan kiitos, että siitä nyt vihdoinkin oli tullut selvä! Vielä viimeiseen saakka oli toivo minua kiusannut. Nyt ei siitä enää ollut mitään kärsimistä. Ei enemmän kuin erämaan kulkijallakaan, kun kangastus yhtäkkiä katoaa ja hän ei näe muuta kuin rannattoman hiekkameren ympärillään. Ja tietää, että hän ei voi sammuttaa janoaan.

Ole siis tyytyväinen, sinä, sanoin minä itselleni. Mitä se rintasi siellä riuhtoo ja sydän kiljuu. Eihän sinulla ole hätää, kun ei ole pelastustakaan.

Torkkuva ajuri luuhottaa rattailleen katu-kulmassa, läähättävän kaasuliekin alla.

Bulevardikadun tuuheat puut ovatsynkkänä holvina pääni päällä. Vanhan kirkon hautausmaalla hiipii joku kisälli kultansa kanssa.

Yksinäinen huivipää-nainen hiljentää kulkuun ja hivahtaa epäröivänä ohitseni. Sillä oli niin nöyrät anovat silmät. Olisit ottanut hänet mukaasi, hän olisi ollut siitä niin kiitollinen, hän jo ehkä odotti sinua, melkein seisattuessaan lyhdyn alle. Huomenna olisi hän tullut saattamaan sinua laivalle, katsellut sinua

ihmisjoukosta ja huiskuttanut salaisesti nenäliinaa hyvästiksi. Miksi annoit hänen mennä?

Hän ei voi tulla, Anna! Hän tulisi mielellään, mutta hän ei voi! Vaan elä pane sitä sydämellesi, kultani! Sinä et voi! Elä itke eläkä kuole surusta! Koeta olla iloinen! Parin vuoden päästä tulen minä takaisin ja tuon paljon uusia aatteita tullessani.

Koko Eroittajatori on yhtenä ainoana räti-nänä, kun rattaat ajavat alas Kolmikulmalta täynnä reippaita ylioppilaita, vasta kaupunkiin tulleita.

Ne ovat nuoria ne, ne huutavat ja hurraavat! Ne vielä nauttivat ne ja niillä on maailma avoinna edessään!

Mutta olenko minä ihan järjeltäni? Katkera ja kateellinen noille, joita hän tuskin tunteekaan ja jotka kenties eivät välitä hänestä vähääkään, yhtä vähän kuin hänkään heistä! Ainoastaan sentähdenkö, että he jäävät tänne? Mutta sillä oli tuolla tännimmäisellä valkoinen lakki niin rajusti ja huolettomasti sysäyttynä toiselle korvalle. Sillä olivat olkapäät niin voimakkaat ja musta kihara tukka. Minulla

on hattu kuin vanhalla herralla, minä olen raskas ja lihava ja kömpelö.

Pakoitan itseni naurahtamaan ylenkatseellisesti tuolle vertailulle. Ja teeskennellyn reippaasti kuljen minä Esplanaadin yli Kämpin ravintolaa kohti, jonka oven päällä kiiluu kirka sähkölamppu.

Mikä suloinen tunne nousta sinne ylös asuntoonsa, ravintolaansa, numeroonsa! Oven raosta ojentaa niin ystävällisesti kätensä lasku, joka erehdyksien välttämiseksi annetaan joka päivä. Mikä kodikas tuoksu tässä huoneessa! Mitä erinomaista järjestystä osoittavat alottamattomat kynttilät, ihan yhtä pitkät, kahden puolen pöytäpeiliä, ja sen edessä posliininen tuhka-astia, jonka pohjasta luen koneellisesti: »Pohjoismaiden Teollisuuskauppa Helsingissä. — Suuri varasto talousesineitä yksityisille ja ravintoloille.».

Miksi ne sanovat, että ravintolahuone puuttuu persoonallisuutta? Siksikö, ettei siinä näy asujan itsensä leimaa, että se ei herätä muistoja kohtauksista hänen elämässään. Mutta olenhan minä elänyt puolen ikääni ravintoloissa.

JUHANI AHON teokset:

MUUAN MARKKINAMIES.

Uusi, helppohintainen painos.

Hinta: 1 m.

RAUTATIE

eli kertomus ukosta ja akasta, jotka eivät
olleet sitä ennen nähneet.

Hinta: 2 m.

PAPIN TYTÄR.

Hinta: 2 m. 75 p.

**ESIMERKIN VUOKSI.
HELLMANNIN HERRA.**

Hinta: 2 m. 75 p.

HELSINKIIN.

Hinta: 2 m. 75 p.

näköispainos ntamo 2012

9 789522 152534 >
www.ntamo.net